

ОТНОСНО СЪСТАВА НА СТОКООБОРОТА НА ДРЕБНО*

М. Етрополски

ст. икономист при М-вото на търговията

Много е полезна инициативата, подета от списание „Статистика“, да се подложат на обсъждане някои особени случаи от състава на стокооборота на дребно. Началото е сложено със статията на Т. Котопанов. Участието на сътрудници от други ведомства в разглеждането на тези въпроси ще допринесе за по-правилното им разрешаване и за подобряване на инструкцията за попълване на статистическите отчети за вътрешната търговия.

Първият въпрос, на който ще се спрем, е текстът на т. 17, ал. последна от инструкцията, а именно: „Не се отчитат в стокооборота начетите на материално отговорните лица във всички стадии на начитането — нито върнатите начети, доброволно или по съдебен път, нито при установяването им и пр.“. Такова разрешение на въпроса е неправилно. В подкрепа на това ще приведем известни аргументи предимно от практиката.

Преди всичко нека разгледаме причините, поради които сега начетите се изключват от стокооборота.

Правилно ли е да смятаме, че има реализиран стокооборот само когато парите от продажбата постъпват в касата или по банковата сметка на предприятието, т. е. че стокооборотът се реализира именно в момента на заплащането на стоката? Съгласно „Типовия сметкоплан и ръководство за държавните търговски предприятия“ реализацията на стоките се отчита в момента на фактическото предаване на стоките, без оглед на това кога става заплащането. Дори съгласно „Наредбата за плащанията“ във всички случаи на безкасови плащания постъпването на сумите от продажбите се извършва няколко дена по-късно. В т. 11 от инструкцията на ЦСУ за вътрешната търговия е пояснено, че в случаите, когато заплащането не съвпада с получаването на стоката, стокооборотът на дребно се отчита в момента на фактическото предаване на стоката, а не в момента на заплащането ѝ. Освен това досега няма никакви разпоредения, според които неизплатените продажби трябва да се намаляват от отчетния стокооборот. Ясно е, че самата реализация на стоките не зависи и не може да зависи от това, дали парите са постъпили или не в касата на предприятието, поради което е неоснователно и схващането, че начетите не могат да се признаят за стокооборот, понеже сумите са отклонени. Неоснователно е и твърдението, че включването на начетите в стокооборота ще доведе до възможността материално отговорните лица, които са злоупотребили суми, да получават премиално-поощрителни възнаграждения. Не всички материално отговорни лица, които извършват продажби, попадат под разпореденията на наредбите за премиални

* По повод на статията за обсъждане „Някои въпроси по състава на стокооборота на дребно“ от Т. Котопанов, кн. 5/1957 г., сп. „Статистика“.